

Herstelverantwoordelijkheid, nazorg, compensatie en effectmeting

Na erkenning begint de tweede helft van verantwoordelijkheid

Documentcode	CIV-CARE_P001_SHPP006-07_v0.1
Versie	0.1
Status	CONCEPT - HUMAN REVIEW - NIET VASTGESTELD
Datum concept	14 september 2026
Opsteller	Stichting De Kamer van Sociale Waarden - CIV-CARE
Publicatie-intentie	Voorgenomen openbaar als PDF na Human Review en formele vaststelling
Frameworkpositie	Voorgenomen onderdeel van CIV-CARE Position Paper Triage Framework

REVIEWSTATUS: dit document bevat een normatief concept. Geen externe toepassing, publicatie of formele verwijzing als vastgestelde CIV-CARE-norm vóór expliciete Human Review en vaststellingsbesluit.

Executive summary

Structurele correctie kan toekomstige schade verminderen maar laat eerdere schade niet vanzelf verdwijnen. Deze paper maakt herstelverantwoordelijkheid zichtbaar naast beleids- en systeemhervorming. Herstel kan erkenning, nazorg, toegang tot passende hulp, dossiercorrectie, praktische ondersteuning, compensatie of andere vormen omvatten, afhankelijk van bevoegdheid en juridische grondslag.

1. Doel en reikwijdte

SHPP006-07 is een conceptuele deelpaper binnen de HPP006-reeks. De paper is toepasbaar in jeugd- en volwassenenzorg, jeugdbescherming, sociaal domein, toezicht en andere multi-actor situaties waarin kennis, macht, verantwoordelijkheid en herstel elkaar raken. Het document is richtinggevend en reflectief en creëert op zichzelf geen nieuwe wettelijke bevoegdheid of aanspraak.

2. Normatieve uitgangspunten

- Herstel wordt niet gereduceerd tot excuses of een beleidswijziging.
- Getroffenen worden waar mogelijk actief geïnformeerd over herstelroutes.
- Herstelmaatregelen zijn toegankelijk, begrijpelijk en niet afhankelijk van buitensporige bewijs- of procedurelast.
- Compensatie wordt alleen toegekend door bevoegde actoren en volgens toepasselijk recht; CIV-CARE stelt geen zelfstandig recht op vergoeding vast.
- Effectmeting kijkt naar feitelijke verbetering voor betrokkenen en niet alleen naar procesindicatoren.

3. Operationele toets

Beginsel	Betekenis	Toetsvraag
Herstelroute	Na erkenning bestaat een concrete route voor betrokkenen.	Wat kan een getroffen persoon nu feitelijk doen?
Nazorg	Ondersteuning eindigt niet bij sluiting of beleidswijziging.	Wordt gezondheid, wonen, onderwijs, netwerk en rechtspositie gevolgd waar passend?
Effectmeting	Herstel wordt op uitkomst beoordeeld.	Is schade verminderd en toegang hersteld?

4. Inzet in het triageproces

- Activeren na erkende of voldoende vastgestelde schade/tekortkoming, naast eventuele wettelijke herstel- of aansprakelijkheidsroutes.
- Combineren met HPP003 wanneer relationeel of praktisch herstel mogelijk is.

5. Evidentie- en documentatiestandaard

- Behoud het CIV-CARE-onderscheid tussen bevestigd feit, waarneming/ervaring, interpretatie, vermoeden, documentbron, normatieve duiding en herijkingsvoorstel.
- Leg bronherkomst, datum, context en eventuele betwisting vast.
- Markeer expliciet wanneer informatie nog niet onafhankelijk is bevestigd.
- Documenteer welke actor een vervolgstap bezit, welke termijn geldt en welk resultaat wordt verwacht.
- Behoud afwijkende zienswijzen waar deze relevant zijn voor latere herbeoordeling.

6. Risico's en safeguards

- Herstel als symbolische communicatie zonder materiële route.
- Onredelijke bewijsdrempels.
- Verwarring tussen normatief herstel en juridische aansprakelijkheid.

Relatie met bestaande CIV-CARE-documenten

HPP006 vervangt geen bestaande normatieve lijn. De reeks is bedoeld als verbindende governancelaag tussen herstel, vertrouwen, gedeelde besluitvorming, relationele legitimiteit en stelselverantwoordelijkheid.

Bestaand document	Relatie met HPP006
HPP003 - Herstel	HPP006 bepaalt wie vanuit welke competentie betrokken moet worden wanneer signalering moet overgaan in herstel en systeemleren.
HPP004 - Vertrouwen / federatieve governance	HPP006 operationaliseert samenwerking tussen autonome actoren zonder hiërarchische absorptie.
HPP005 - Shared Decision Making	HPP006 verbreedt SDM met Shared Understanding, gedocumenteerde dissent en besluit-/verantwoordelijkheidszuiverheid.
PP-REL-001 - Relationele legitimiteit	HPP006 vertaalt gelijkwaardigheid, machtsbalans, zelfregie en samenredzaamheid naar multi-actor governance.
Triage Framework v1.7	HPP006 wordt pas geactiveerd wanneer de

	triage wijst op meerdere kennisdragers, structurele signalen, herstelverantwoordelijkheid of stelsel-/netwerkvraagstukken.
--	---

7. Human Review-punten

- Controleer terminologie op juridische juistheid en toepasbaarheid buiten jeugdzorg.
- Beoordeel of de norm voldoende concreet is voor triage zonder een beslisautomaat te worden.
- Controleer dat bevoegdheden van professionals, inspecties, gemeenten, rechter en Rijk niet worden verondersteld maar per casus worden vastgesteld.
- Beoordeel privacy, dataminimalisatie en veilige participatie waar persoonsgegevens of kwetsbare jongeren betrokken zijn.

Bronnen en referenties voor Human Review

Interne CIV-CARE-bronnen

CIV-CARE Position Paper Triage Framework v1.7: Overkoepelend triage- en documentatiekader.

CIV-CARE_P001_HPP003 - Herstel van Impasse zonder Juridisering v0.9: Herstelroutes en interventielogica bij vastgelopen relaties.

CIV-CARE_P001_SHPP003_Herstel-Inzetmatrix v0.9: Bestaand voorbeeld van een richtinggevende, niet-beslissende inzetmatrix.

CIV-CARE_P001_HPP004 - Vertrouwen als Voorwaarde voor Maatschappelijke Stabiliteit v0.9: Vertrouwen, federatieve governance en netwerklegitimiteit.

CIV-CARE_P001_SHPP004-05 - Federatieve Governance als Stabiliteitsmodel v0.9: Autonome actoren werken samen zonder institutionele absorptie.

CIV-CARE_P001_HPP005 - Shared Decision Making als Fundament van Legitieme Besluitvorming v0.9: Gedeelde besluitvorming, machtsasymmetrie en pseudo-participatie.

CIV-CARE_P001_PP-REL-001 v0.9-RC1: Relationele legitimiteit, gelijkwaardigheid, machtsbalans, zelfregie en samenredzaamheid.

Externe bronnen en casusmateriaal

Bhugwandass / ExpEx, Eenzaam Gesloten (2024): Ervaringsonderzoek naar ZIKOS, gebaseerd op 51 jongeren, 3 (oud-)medewerkers en een ouder. <https://www.expex.nl/onderzoek-zikos/>

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Reflectie toezicht op ZIKOS (2024): Zelfreflectie op toezicht; expliciete versterking van gebruik van ervaringskennis en aandacht voor organisatiecultuur. <https://www.igj.nl/documenten/2024/11/05/rapportage-reflectie-igj-op-toezicht-op-zikos>

Bhugwandass / ExpEx, Eenzaam Gestorven (2026): Vervolgonderzoek naar wat na erkenning en sluiting met slachtoffers en aanbevelingen gebeurde. <https://www.expex.nl/eenzaam-gestorven/>

IGJ & Inspectie JenV, Kwetsbare kinderen, kwetsbaar stelsel (2025): Structurele oorzaken liggen mede buiten uitvoerders; oproep aan Rijk vanuit stelselverantwoordelijkheid.

<https://www.igj.nl/documenten/2025/09/25/kwetsbare-kinderen-kwetsbaar-stelsel>

IGJ, Jongeren voelen zich onvoldoende gehoord en te weinig betrokken (2026): Follow-up waarin jongerenervaringen expliciet onderdeel van toezicht worden gemaakt.

<https://www.igj.nl/documenten/2026/06/04/jongeren-voelen-zich-onvoldoende-gehoord-en-te-weinig-betrokken>

Reviewnotitie: Externe bronnen ondersteunen casus- en systeemvragen. De normatieve CIV-CARE-conclusies blijven voorstellen voor Human Review en zijn niet door de genoemde externe partijen onderschreven.